

Zastosowanie zestawu „Zapora” do zabezpieczenia miejsca zdarzenia drogowego

podinsp. Krzysztof Zaranek

starszy wykładowca

Zakładu Szkoleń Specjalnych CSP

Dobrze o tym wiedzieć

Przystępując do czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca zdarzenia drogowego, należy mieć na uwadze, że bezpieczeństwo policjantów i innych osób w dużej mierze zależy od poprawności usytuowania poszczególnych elementów zestawu. Pamiętając o stworzeniu bezpiecznych warunków na miejscu zdarzenia drogowego dla przeprowadzenia dalszych czynności technicznych i kryminalistyczno-procesowych, policjanci powinni dołożyć wszelkich starań, aby te działania odbyły się w możliwie bezpiecznym otoczeniu. Jak to spełnić? Jak dokonać separacji danego odcinka drogi? W jaki sposób wpłynąć na zwrócenie uwagi uczestników ruchu drogowego na niebezpieczne miejsce, którym staje się zaistniałe zdarzenie drogowe? Na te i inne pytania spróbuję odpowiedzieć w sposób najbardziej prosty, stosując pewnego rodzaju podpowiedzi i porady w kwestiach wręcz oczywistych, ale czy na pewno dostrzeganych przez wykonującego czynności policjanta? Nie ma dwóch takich samych zdarzeń drogowych – są elementy, które będą się co prawda powtarzać, jednak różnice będą istnieć zawsze. Dlatego też dopasowanie i zastosowanie odpowiedniego zabezpieczenia technicznego obszaru, na którym to zdarzenie wystąpiło, nabiera szczególnego znaczenia.

Nie ma jednoznacznych rozwiązań, które by czyniły zabezpieczenie miejsca wypadku drogowego lub kolizji czynnością uniwersalną, w pełni powtarzalną, niewymagającą pewnych korekt czy modyfikacji. Zastana sytuacja na drodze wymusza zarówno określone działania funkcjonariuszy Policji, jak i rozstawienie odpowiednich mobilnych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. Oczywiście, oprócz policjantów, w rejonie wypadku drogowego działają inne służby, choćby straż pożarna, straż miejska, ratownictwo medyczne, które operują w granicach swoich kompetencji, a jednocześnie spełniają istotną rolę w likwidacji skutków zdarzenia drogowego.

Pragnę zaznaczyć, iż nieocenioną postawą policjantów, strażaków, ratowników medycznych i ich działaniami zmierzającymi do ratowania zdrowia i życia, mienia oraz wykonujących określone czynności procesowo-kryminalistycznych w tym artykule nie będę się zajmował, gdyż postanowiłem się skupić tylko na aspekcie technicznego wykorzystania zestawu „Zapora”. Dlatego też uwarunkowania zabezpieczenia osobowe-

go na miejscu zdarzenia drogowego, choć bardzo istotne, nie będą w tym artykule poruszane.

Kilka słów o zestawie

Skład zestawu do zabezpieczania miejsca zdarzenia drogowego stanowią:

- znaki drogowe wraz z konstrukcjami wsporczymi:
 - A-34, z napisem WYPADEK – 2 szt.,
 - B-33 (30 km/h) – 2 szt.,
 - C-9/C-10 – 2 szt.,
 - B-32e – Kontrola drogowa („Kontrola policyjna”) – 2 szt.;
- taśma do wygradzania miejsca zdarzenia drogowego – białoczerwona z niebieskim napisem POLICJA (100 mb) – 2 szt.;
- zasobnik na taśmę – 1 szt.;
- wspornik do mocowania taśmy wygradzającej miejsce zdarzenia – 4 szt.;
- lampa ostrzegawcza błyskowa obustronnie świecąca wraz z bateriami i uchwytem do montażu na pachołku – 4 szt.;
- pachołek drogowy białoczerwony z płaszczem odbłaskowym – 4 szt.;
- race ostrzegawcze 15-minutowe dające czerwone światło – 12 szt.;
- opakowanie (waliza) – 1 szt.

Zestaw posiada stosunkowo niewielkie gabaryty walizy, w której zostały rozmieszczone w sposób logiczny wszystkie elementy niezbędne do oznaczania miejsc wypadku drogowego lub awarii w pasie drogowym, zgodnie ze Specyfikacją Techniczną KGP Nr 18/TP/IV/97¹.

Walizka została wykonana z nieprzemakalnego materiału skóropodobnego, który zabezpiecza zawartość jej wnętrza przed zamoknięciem, a odpowiednia sztywność ścianek chroni przed mechanicznym zniszczeniem umieszczonych w niej elementów. Posiada możliwość otwierania w dwóch płaszczyznach – jest to wygodne w momencie wyjmowania dowolnego elementu z jej wnętrza bez konieczności wykładania całego zestawu z bagażnika pojazdu służbowego. Komplet znaków wchodzących w skład walizki został wykonany z folii odbłaskowej I generacji o trwałości siedmioletniej. Użyta folia i blacha aluminiowa (podkład tarczy znaku) sprawiają, że znak jest lekki i dobrze czytelny. Tarcze znaków są mocowane na

ZESTAW „ZAPORA”

składanych nóżkach, które po rozłożeniu gwarantują dużą stabilność znaku, a dodatkowe nakładki na nóżkach utrudniają ich przesuwanie się po podłożu nawet w przypadku silnego wiatru. Przy rozkładaniu podstawki wspornika należy pamiętać, aby płaskowniki rozsunąć do oporu, tak by dwa krótsze blokowały się na zagięciu dłuższego, tworząc między sobą kąty równe około 120 stopni. Naciskając zamek na górnej części nóżek, trzeba odchylić pionowy wspornik do zamocowania znaku. Inny sposób postępowania może spowodować uszkodzenie podstawy wsporczej i niestabilność znaku drogowego na miejscu jego zastosowania! Należy w tym miejscu zaznaczyć, że część policjantów w tej kwestii nie wykazuje należytej staranności i czyni wadliwie rozłożone podstawy znaków niestabilnymi. Takim postępowaniem mogą doprowadzać do sytuacji, że miejsce zdarzenia nie jest poprawnie zabezpieczone. Pacholki o wysokości 50 cm, wykonane z PCV, nie są umieszczane w walizie. Posiadają dodatkowo nakładane płaszcze, których odbłaskowość przewyższa wymogi dla folii odbłaskowej II generacji.

Flary ostrzegawcze (race) 15-minutowe, czerwone skutecznie zwiększają bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego w sytuacjach zagrożeń powodowanych np. przez unieruchomione pojazdy. Należy stosować z rozważą z powodu łatwopalności materiału!

Trzeba pamiętać, że w przypadku używania tego czy innego zestawu do zabezpieczenia miejsca zdarzenia drogowego trzeba bezwzględnie zapoznać się z instrukcją obsługi danego urządzenia. W ten sposób policjant obsługujący zestaw jest w stanie skutecznie i w pełni wykorzystać walory stosowanego zabezpieczenia zgodnie z jego przeznaczeniem.

Zdarzenie drogowe

Na miejscu zdarzenia drogowego występuje wiele śladów kryminalistycznych, które mogą stanowić rzeczowy materiał dowodowy. Policjant zabezpieczający miejsce zdarzenia musi być świadomy znaczenia tych śladów, powinien również potrafić postępować z nimi tak, aby ich nie zniekształcić i w maksymalnym stopniu je ochronić.

Od prawidłowego zabezpieczenia miejsca zdarzenia zależą dalsze czynności procesowe, a w szczególności oględziny. Miejsce zdarzenia zabezpieczone w sposób właściwy, a tym samym ochrona śladów kryminalistycznych, to źródło informacji, które jest wykorzystywane w rekonstrukcji przebiegu zdarzenia drogowego i ustaleniu jego przyczyny.

Policjanci wykonują czynności na miejscu wypadku drogowego lub kolizji na podstawie wytycznych nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 lipca 2007 r. w sprawie postępowania policjantów na miejscu zdarzenia drogowego (Dz. Urz. KGP Nr 17, poz. 133).

Obowiązki policjanta

Po przybyciu na miejsce zdarzenia policjant jest obowiązany do:

- ustawienia pojazdu służbowego w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne oraz uczestników ruchu drogowego;
- włączenia niebieskich świateł błyskowych;
- stosowania urządzeń technicznych służących do zabezpieczenia miejsca zdarzenia drogowego, jeżeli posiada je na wyposażeniu.

Przepisów dotyczących włączenia niebieskich świateł błyskowych i stosowania urządzeń technicznych do zabezpieczenia miejsca zdarzenia drogowego nie stosuje się, jeżeli pojazdy uczestniczące w zdarzeniu znajdują się poza jezdnią, a wykonywane czynności nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa dla policjanta i innych uczestników ruchu drogowego.

Policjant, który jako pierwszy przybył na miejsce zdarzenia drogowego, ustawia pojazd w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne oraz uczestników ruchu drogowego oraz informuje dyżurnego jednostki o rozpoczęciu czynności. Następnie podejmuje czynności polegające w szczególności na:

- dokonaniu wstępnej oceny zdarzenia i przekazaniu informacji dyżurnemu jednostki o konieczności przybycia innych służb ratowniczych;
 - zapewnieniu porządku i bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia oraz współdziałaniu z innymi służbami ratowniczymi w celu zminimalizowania skutków zdarzenia;
 - udzieleniu pierwszej pomocy ofiarom wypadku;
 - zabezpieczeniu miejsca zdarzenia dla przeprowadzenia dalszych czynności procesowych, m.in. poprzez ochronę śladów kryminalistycznych przed ich utratą bądź zniekształceniem, w tym również przez służby ratownicze i techniczne.
- Policjant, wykonując czynności na miejscu wypadku drogowego, jest obowiązany:
- udzielić osobie rannej niezbędnej pomocy, w szczególności poprzez:
 - wydobyć lub uwolnić jej z pojazdu;
 - udzielenie pierwszej pomocy;
 - wezwanie pomocy medycznej;
 - wezwanie, w razie potrzeby, innych służb specjalistycznych;
 - zorganizować ruch drogowy w nowo powstałej sytuacji oraz zabezpieczyć miejsce zdarzenia przed kolejnym wypadkiem lub kolizją, w szczególności poprzez:
 - ustawienie w odpowiednich miejscach znaków lub urządzeń ostrzegawczo-zabezpieczających,
 - ustalenie form współpracy z innymi podmiotami biorącymi udział w likwidacji skutków wypadku;
 - usunięcie osób postronnych z rejonu;
 - powiadomienie dyżurnego jednostki o czasowym zamknięciu lub ograniczeniu ruchu w celu poinformowania o objazdach przy wykorzystaniu lokalnych mediów;
 - zgłoszenie dyżurnemu konieczności zorganizowania objazdu przez zarządcę drogi².

Warto pamiętać:

- nie ma dwóch takich samych zdarzeń drogowych – każde z nich wymaga indywidualnego zabezpieczenia;
- zapewnij bezpieczeństwo sobie i partnerowi z patrolu – będziesz mógł skutecznie udzielić pomocy innym i poprawnie zabezpieczyć miejsce wypadku drogowego;
- od twojej postawy, zaangażowania przy zabezpieczeniu miejsca zdarzenia zależą dalsze czynności, między innymi oględziny;
- dbaj o sprzęt do zabezpieczenia miejsca zdarzenia drogowego – tylko sprawny i właściwie użytkowany może zapewnić maksimum bezpieczeństwa;
- stosuj odpowiednie odległości ustawionego znaku ostrzegawczego od miejsca zaistniałego wypadku – (150–300 m na drogach, na których dopuszczalna prędkość pojazdów przekracza 60 km/h, a do 100 m na pozostałych drogach)³;

- radiowóz policyjny ustawiaj tak, aby niebieskie światła błyskowe były postrzegane ze znacznej odległości przez innych kierujących;
- w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza oraz w warunkach nocnych zakładaj na pacholki drogowe z zestawu do zabezpieczenia miejsca drogowego płaszcze odblaskowe;
- stabilność znaków drogowych z zestawu „Zapora” będzie zagwarantowana poprawnością rozłożenia i unieruchomienia podstawy wsporczej;
- tarcze znaków drogowych powinny być czyste, zwrócone przednią częścią w stronę nadjeżdżających pojazdów, usytuowane tak, aby poszczególne znaki nie zasłaniały się wzajemnie;
- szczególnej rozwagi i dokładności wymaga zabezpieczenie miejsca zdarzenia drogowego, które zaistniało za wzniesieniem, za łukiem drogowym, na skrzyżowaniu;
- pulsacyjne lampy ostrzegawcze powinny mieć zawsze sprawne źródła zasilania, gwarantując w ten sposób dostrzeganie przez kierujących miejsca niebezpiecznego;
- preferowana kolejność znaków to: znak A-34, B-33, C-9 lub C-10;
- elementy zestawu „Zapora” należy stosować w sposób uzależniony od aktualnej sytuacji na miejscu zdarzenia.

Nie istnieje uniwersalny „algorytm” ich ustawienia!

¹ „Zapora” – zestaw do zabezpieczania miejsca zdarzenia drogowego, Zakład Produkcji Znaków Drogowych WIMED, Tuchów 1997.

² Wytyczne nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 lipca 2007 r. w sprawie postępowania policjantów na miejscu zdarzenia drogowego (Dz. Urz. KGP Nr 17, poz. 133).

³ Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1393).

Fot. 2. Rozstawianie zestawu „Zapora”
Autor zdjęcia: M. Grzeszyk.

Fot. 3. Zestaw „Zapora”
Autor zdjęć: K. Zaranek

Fot. 1. Zestaw „Zapora”
Autor zdjęcia: M. Grzeszyk.

Fot. 4. Zestaw „Zapora” w nocy
Autor zdjęcia: M. Grzeszyk.